

Motion till riksdagen

1986/87: Jo796

Gunnel Jonäng (c)

Åtgärder mot användningen av freoner

Användningen av freoner är ett allvarligt hot mot vår miljö på grund av dess inverkan på ozonskiktet runt vår jord.

Läget är nu utomordentligt oroande. Det har uppstått hål i ozonskiktet över nord- och sydpolen. Över Skandinavien har ozonskiktet uttunnats. Ozonlagret i sydpolsområdena har minskat med 40% under mindre än en månads tid. Totalt har jordens ozonlager minskat 3–4% årligen sedan början av 1970-talet.

I Sverige förekommer stora läckage av freon på många platser, t. ex. 10 ton freon i Eskilstuna nyligen.

Freon används i ökad utsträckning i skumplast, kylanläggningar, värmepumpar och luftkonditioneringsaggregat. År 1984 använde vi 4 500 ton netto.

Freonutsläppen måste minskas betydligt. De är för stora i dag. Dessutom bryts freoner inte ned utan finns kvar i luften för decennier framöver. Det innebär att det behövs lång tid för att åstadkomma förändringar. Det kan också uppstå klimatförändringar i atmosfären, man kan få en drivhuseffekt. Om ozonskiktet tunnas ut får det som följd en ökad ultraviolett strålning, vilket medför större risk för hudcancer, reducerat immunförsvar, ögoncancer hos boskap, sämre skördar av vissa grödor och inverkan på organismer i de marina ekosystemen.

I USA räknar man med en fördubbling av antalet hudcancerfall fram till år 2075 om ozonlagret ytterligare tunnas ut.

Det krävs kraftfulla och snabba nationella, nordiska och internationella åtgärder för att komma till rätta med detta allvarliga problem.

Vid riksmötet 1981/82 tog jag upp frågan om freonets inverkan på ozonskiktet.

Sverige var mycket aktivt i frågan när centerpartiet var i regeringsställning. Förbud mot sprayflaskor med freon infördes, ett nordiskt samarbete inleddes och vi tog initiativ i FN:s miljöstyrelse.

Centerpartiet har lagt fram partimotioner om åtgärder mot freonet under senare år, men först 1985 bifölls vår motion. Den tidsförlust vi gjort genom socialdemokraternas bristande intresse för frågan måste nu kompenseras genom snabba åtgärder.

Forskningen kring freonets inverkan på ozonlagret måste fortsätta. Osäkerheten är stor över vad som händer med ozonet över Arktis. En ny analys skall göras av NASA över de data som framkommit.

Det är viktigt att ett nordiskt forskningssamarbete kommer till stånd.

Norge har bedrivit ozonforskning sedan 1934 och kan i januari i år få ännu bättre förutsättningar genom att man kan ta ner signaler från NOAA-satelliten (National Oceanic and Atmosphere Administration) i Tromsø. Den ger ozonvärden och temperatur från samma områden som nu mäts från marken.

Det är viktigt med fortsatt forskning hur man skall undvika freon och få fram alternativ och även forskning om arbetsmiljön för kylmontörer som arbetar med kylskåp och andas in freon.

Mot. 1986/87
Jo796

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen hos regeringen begär snabba åtgärder mot freonutsläpp samt fortsatt forskning enligt motionens intentioner.

Stockholm den 23 januari 1987

Gunnel Jonäng (c)